

องค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

เรื่อง **ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์**

ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้

นางสุริยวดี กาญจนรัตน์

วันเดือนปีเกิด

11 พฤศจิกายน 2507

หมายเลขบัตรประชาชน

3770400160160

ที่อยู่

14 หมู่ 7 ตำบลธงชัย อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โทรศัพท์

083-314-1895

ความเป็นมา

“มะพร้าวแก่” คือพืชดั้งเดิมบนพื้นที่ 40 ไร่ และเป็นพืชหลักประจำสวนของคุณพ่อนางสุริยวดี กาญจนรัตน์ ในขณะนั้นมีแนวคิดต้องการปลูกพืชเพียงเล็กน้อยๆ แซมในสวนมะพร้าวเพื่อให้ลูกๆ ได้กิน เช่น กลัวยมะละกอ พืชผักสวนครัว ไม้ไผ่บริเวณบ้าน มีต้นไผ่ปลูกตลอดตามแนวคลอง เพื่อป้องกันการ ชะล้างพังทลายของดิน และได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำการเกษตรแก่ลูกๆ ทุกคน

นางสุริยวดี กาญจนรัตน์ เป็นบุตรที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่บนพื้นที่ดินแปลงนี้ จึงเกิดความรักในอาชีพเกษตรกรรม ประมาณปี 2545 ได้รู้จักเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดแนวคิดอยากปรับเปลี่ยนวิถีการทำการเกษตร เริ่มศึกษาหาความรู้ และเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยยึดหลัก “ปลูกไว้กิน เหลือไว้ขาย” ต่อในปี 2548 เริ่มมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว การรวมกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดความเข้าใจถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรกรรมตามยุคตามสมัย ทำอย่างไรจะใช้ประโยชน์จากที่ดินที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ให้ผลผลิตมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตมีสุขภาพดี และตรงกับวิถีเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวอินทรีย์อำเภอบางสะพาน ซึ่งสามารถตอบโจทย์เหล่านี้ได้ การเปลี่ยนแปลงจึงเริ่มขึ้นอย่างจริงจังในรูปแบบของเกษตรกรอินทรีย์แบบผสมผสานบนพื้นที่ดินแปลงนี้

องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

ในความคิดของพื้นที่ มีแหล่งน้ำธรรมชาติล้อมรอบ ซึ่งเหมาะสมกับการปลูกพืชอินทรีย์เป็นอย่างมาก และมะพร้าวเป็นพืชที่ไม่เห็นแก่ตัวสามารถอยู่ร่วมกับพืชอื่นได้ ทำให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับการได้รับความรู้เรื่องการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จึงแปลงเปลี่ยนพื้นที่ให้มีกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น

1) **การปรับเปลี่ยนแนวคิด** โดยนึกถึงปากท้องก่อน ปลูกที่ชอบ กินที่ปลูก เหลือก็ขาย พืชที่ปลูกต้องทนโรค และไม่ใช้สารเคมีในการปลูกพืชทุกชนิด

2) **เลี้ยงหมูปนแปลง** จุดประสงค์เพื่อลดต้นทุนการซื้อปุ๋ย และเกิดความมั่นใจปุ๋ยที่ใช้มีคุณภาพดี และเป็นปุ๋ยที่มาจากแปลงเกษตรกรอินทรีย์

3) ทำปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยน้ำชีวภาพใช้เอง เล้าของแปลงให้มีความสำคัญเรื่องการใส่ปุ๋ยเป็นอย่างมาก มีแนวคิดที่ว่า ถ้าปุ๋ยไม่ดี (ไม่มีคุณภาพ) ดินก็ไม่ได้ ไม่ต้องซื้อปุ๋ยเพราะปุ๋ยอยู่รอบๆตัวเราให้รู้จักนำสิ่งที่อยู่รอบๆตัวเรามาผลิตเป็นปุ๋ย เช่น ปุ๋ยน้ำชีวภาพ

- ✓ เศษอาหาร พืชผัก + กากน้ำตาล + พด.2 (สำหรับใช้บำรุงใบ)
- ✓ ผลไม้เสียเหลือ + กากน้ำตาล + พด.2 (สำหรับเป็นสูตรฮอร์โมนให้หลังพืชออกดอก)
- ✓ กลอย + กากน้ำตาล + พด.2 (สำหรับไล่แมลง)

ทุกสูตร ใช้ถังมีฝาปิดขนาด 100 ลิตร + ใส่น้ำ 50 ลิตร + กากน้ำตาล 20 กิโลกรัม + พด.2 5 ชอง + เศษพืชผักผลไม้ตามสูตรเต็มถัง ปิดฝาไว้ เปิดคนอาทิตย์ละ 2 ครั้ง หมักไว้ประมาณ 2 เดือนนำไปใช้ได้

สูตรข่าหม่า >> ปุ๋ยหมักชีวภาพ + เกลือ อัตราส่วน 1 : 1 นำไปฉีดบริเวณโคนต้นมะพร้าวช่วงหน้าดินแห้ง เป็นการใส่เกลือและปุ๋ยให้ต้นมะพร้าว พร้อมกับกำจัดวัชพืชด้วย

ปุ๋ยอินทรีย์ >> เป็นปุ๋ยที่มาจากบ่อน้ำทิ้งจากการล้างคอกหมู นำมารดพืชในแปลง

ลักษณะการปลูกพืช

ปลูกพืชไว้บริเวณใกล้ๆบ้าน และบริเวณใกล้คอกหมู เพราะสะดวกในการดูแล

และใส่ปุ๋ยได้ง่าย พืชและไม้ผลที่ปลูกมีหลายชนิด เช่น ข่า ตะไคร้ มะกรูด มะนาว ชะอม ฟักข้าว ตำลึง แตงกวา ต้นแหลิ้ง ถั่วพู หมาก น้อยหน่า กระท้อน ขนุน ส้มโอ มะม่วง มะยม มะเฟือง มะไฟ แก้วมังกร มะขาม พริกไทย ฯลฯ

ปลูกไม้เศรษฐกิจตามแนวเขตแดน ต้นไม้ปลูกตามแนวคลอง ปลูกต้นกล้วยเป็นแนวกันชนระหว่างเขตแดนของแปลงที่ใช้สารเคมี เพราะกล้วยมีลักษณะเป็นกอ ช่วยกันละอองสารเคมี

“มะพร้าวเป็นพืชหลัก มีพืชผักอยู่รอบบ้าน ไม้เศรษฐกิจตามแนวทาง
 ไม้ไผ่บ้างตามแนวคลอง มีหนองน้ำไว้ใช้ กักเก็บได้ไม่ขัดสน
 ชายฝั่งไม่ยากจน ปลูกปะปนคนได้กิน ไม้ใช้สารเคมี
 ปุ๋ยอินทรีย์ดินดีได้ ยึดหลักพอเพียงไว้ วิถีใหม่อย่าชิงเดิมน”

ผลลัพธ์จากกิจกรรมในแปลง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว สุขภาพดี ชีวิตมีสุข

ผลลัพธ์

รูปธรรม

1. ราคามะพร้าวอินทรีย์สูงกว่ามะพร้าวทั่วๆ ไป ประมาณ 3 บาทต่อลูก
2. ผลผลิตมะพร้าวเพิ่มขึ้น ผลมีขนาดใหญ่ขึ้น
3. มีรายได้จากการขายผักผลไม้ ประมาณ 4,500 บาท / เดือน
4. มีรายได้จากการขายหมู ประมาณ 70,000 บาท / ครั้ง
5. มีรายได้จากการขายก้านมะพร้าว ประมาณ 500 บาท / เดือน
6. ไม่พบการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าวในแปลง
7. ไม่เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยเปรียบเทียบแปลงข้างเคียง
8. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

นามธรรม

1. การรวมกลุ่มทำให้เกิดจิตอาสา ความมีน้ำใจ แบ่งปันความรู้ให้แก่ผู้อื่น
2. เกิดจิตสำนึกรัก ปกป้องสิ่งแวดล้อม
3. พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

คนในครอบครัวให้การสนับสนุน ให้อำนาจใจ , กลุ่มทำให้เกิดแรงผลักดัน ในการปรับเปลี่ยนแนวคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ

แนวคิดในการทำงาน

ท ท ท -----> ทำทันที

การทำเกษตรอินทรีย์ “สิ่งที่รู้ไม่จำเป็นว่าต้องใช่ หรือ ไม่ใช่ เสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก และภายใน ที่อยู่รอบๆตัวเรา และนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด”

ที่มาของข้อมูล (ผู้ถอดองค์ความรู้)

ชื่อ - นามสกุล นายอนุสรณ์ ศรีเขาล้าน เจ้าพนักงานส่งเสริมการเกษตรชำนาญงาน
 นางอังคณา หงษ์ษา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
หน่วยงาน สำนักงานเกษตรอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์